

Datum 23 mei 2014

Ons kenmerk

10.2.e.

Pagina

15 van 18

15. Verzekeraars: schade (2014: 2,2% en 2013: 1,8%)

Wijziging tarieven 2014 ten opzichte van 2013

Het bedrag waarop de tariefberekening is gebaseerd is ongeveer 13% hoger dan het bedrag in 2013. Dit wordt veroorzaakt door een verhoging van het wettelijke procentueel aandeel in 2014 ten opzichte van 2013. Deze stijging is hoger dan het effect van de verrekening van het exploitatieoverschot uit 2013. De stijging van de tarieven met ongeveer 17% is hoger dan de stijging van het door te berekenen bedrag en wordt veroorzaakt door vooral een lagere populatie. Het minimumbedrag wordt verhoogd van € 750 naar € 875 en de variabele tarieven stijgen eveneens.

Wijziging heffing 2014 ten opzichte van 2013

Voor de schadeverzekeraars geldt dat het gemiddeld netto effect van hogere tarieven grotendeels teniet gedaan wordt doordat er in 2013 nog een na te heffen bedrag in rekening is gebracht van 41,3% van de heffing over 2012.

Datum 23 mei 2014

Ons kenmerk 10.2.e.

Pagina 16 van 18

Bijlage C: Door te berekenen bedragen aan de markt 2014 en 2013 per toezichtcategorie

Toezichtcategorie	Bedrag waarop basis de tarieven zijn berekend ³						Indicatie van de ontwikkeling van de totale heffing 2014 tov 2013 inclusief verrekening exploitatieverschil 2012	
	2014	2013 Totaal in 2013 doorberekend via tarieven en apart verrekenende exploitatie 2012			Verschil 2014 ten opzichte van 2013 waarover tarieven zijn berekend			
Kolom	a	b	c	d (b+c)	e (a-b)	f (c/b x 100%)	g (a-d)	h (g/d x 100%)
	Totaal te heffen 2014	Begroting 2013	Verrekenend bedrag 2012 ⁴	Totaal doorberekend in 2013	Absoluut verschil 2014 tov 2013	Procentueel verschil 2014 tov 2013	Absoluut 2014 tov 2013	Percentage van te heffing 2012
Aanbieders van krediet	1.292 ⁵	1.286	-206	1.080	6	0,5%	212	19,6%
Accountantsorganisaties	5.633	6.599	-425	6.174	-966	-14,6%	-541	-8,8%
Adviseurs en bemiddelaars	10.439	12.192	1.351	13.543	-1.753	-14,4%	-3.104	-22,9%
Afwikkeloedemeningen, betaalinstantellingen en elektronisch geldinstellingen	52	56	0	56	-4	-7%	-4	-7,1%
Banken en clearinginstellingen	8.527	9.564	1.977	11.541	-1.037	-10,8%	-3.014	-26,1%
Beleggingsinstellingen en aanbieders van beleggingsobjecten ⁶	6.408	4.810	-426	4.384	1.598	33,2%	2.024	46,2%
Beleggingsondernemingen niet voor eigen rekening, exclusief exploitanten van een MTF	1.550	1.846	283	2.128	-296	-16,0%	-579	-27,2%
Beleggingsondernemingen voor eigen rekening	207	280	98	378	-73	-26,4%	-171	-45,2%
Centrale tegenpartijen	155	0	0	0	155	n.v.t.	155	n.v.t.
Effecten uitgevende instellingen: markt	2.532	2.964	-864	2.100	-432	-14,6%	432	20,6%
Effecten uitgevende instellingen: verslaggeving	4.341	5.089	-1.556	3.533	-748	-14,7%	808	22,9%
Financiële infrastructuur: marktexploitanten en exploitanten van een MTF	1.034	1.398	74	1.472	-364	-26,1%	-438	-29,8%
Pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen	2.119	2.461	-395	2.066	-342	-13,9%	53	2,6%
Verzekeraars: Leven- en pensioen	6.253	6.376	2.345	8.720	-123	-1,9%	-2.468	-28,5%
Verzekeraars: Schade	1.137	1.007	540	1.547	130	12,9%	-410	-26,5%
Totaal	51.679	55.927	2.795	58.722	-4.249	-7,6%	-7.045	-12,0%

³ De voorgestelde tarieven 2014 zijn berekend op basis van de begroting 2014 onder aftrek van het exploitatieresultaat 2013 (kolom a). De tarieven 2013 zijn berekend over uitsluitend het begrote bedrag 2013 (kolom b).

⁴ Het te verrekenen bedrag uit 2012 is in 2013 op basis van de categorie-indeling in 2012 apart verrekenend en vormde geen onderdeel van de tariefberekening 2013. De verrekening vond plaats op basis van een per toezichtcategorie uit 2012 vastgesteld percentage van de heffing over 2012.

⁵ Bedragen x € 1.000

⁶ Verhoging procentueel aandeel en door te berekenen bedrag vanaf 2014 in verband met AIFM; zie ook bijlage II.

Datum 23 mei 2014

Ons kenmerk 10.2.e.

Pagina 17 van 18

Bijlage D: Uitgangspunten tariefberekening

Bij het in werking treden van de Wbft zijn voor de tariefberekening de volgende uitgangspunten vastgesteld.

1. Algemene uitgangspunten:

- a. *Draagkrachtbeginsel.* Als leidend uitgangspunt geldt het draagkrachtbeginsel. Het draagkrachtbeginsel houdt in dat de 'zwaarste lasten op de sterkste schouder rusten'. De aannahme hierbij is dat er een relatie bestaat tussen de omvang van de instelling, uitgedrukt in haar heffingsmaatstaf, en de draagkracht. De hoogte van de heffingsmaatstafwaarde zegt dus iets over de draagkracht van een onderneming. Met dit uitgangspunt wordt ook tegemoetgekomen aan de toezegging van de Minister van Financiën aan de Tweede Kamer dat de kleinere ondernemingen zoveel mogelijk worden ontzien. Dit geldt vooral voor de hoogte van het vaste bedrag per onderneming;
- b. *Degressiviteit.* Er wordt degressiviteit toegepast in de tariefstructuren om de volgende redenen:
 - Strikte toepassing van het draagkrachtbeginsel impliceert lineaire tot zelfs progressieve tarieven. Er zit echter een grens aan een evenredige toepassing van deze beginselen. Bij een strikte toepassing ontbreekt een directe relatie tussen de hoogte van de heffing en de werkelijk geleverde toezichtinspanning;
 - De herverdeeffecten die voortvloeien uit de oude en nieuwe tariefstructuur worden in ogenschouw genomen;
- c. *Eenvoudige en overzichtelijke tariefstructuren en onderlinge consistentie in de tariefstructuren* van de vastgestelde AFM-toezichtcategorieën;
- d. *Consistentie in de tariefstructuren (bandbreedten en mate van degressiviteit) en heffingsmaatstaven van categorieën die zowel onder gedrags- als prudentieel toezicht staan.* De tariefstructuur van de vergunningverlenende toezichthouder is in principe leidend, tenzij er valide argumenten zijn om hiervan af te wijken;
- e. *Geen belemmering van de toegang tot de markt door het basistarief.* Hiertoe geldt dat er een vast minimumbedrag bij nagenoeg alle toezichtcategorieën is vastgesteld. De hoogte van het minimumbedrag kan per toezichtcategorie verschillen, maar is nooit lager dan € 750⁷ is vastgesteld;
- f. *Evenredige aanpassing van de jaarlijkse tarieven.* Na de initiële vaststelling van de tarieven in 2013 worden de jaarlijkse tarieven in principe evenredig aangepast als gevolg van mutaties in (1) de te heffen bedragen, (2) de populatie en (3) de heffingsmaatstafwaarden, tenzij er moverende redenen zijn om hier van af te wijken. Een uitzondering hierop vormt het vaste minimumbedrag dat in beginsel gelijk blijft.⁷

⁷ Bij de voorgestelde tarieven 2014 is dit uitgangspunt voornamelijk eenmalig niet consequent doorgevoerd om te voorkomen dat kleine ondernemingen niet meeprofiteren van lager door te berekenen bedragen. Dit geldt voor 2014 onder meer voor de toezichtcategorie adviseurs en bemiddelaars, accountantsorganisaties, beleggingondernemingen voor eigen rekening. Verwacht wordt dat dit uitgangspunt bij het voornemen tot het laten wegvallen van de overheidsbijdrage weer van toepassing zal worden.

Datum 23 mei 2014

Ons kenmerk 10.2.e.

Pagina 18 van 18

2. Technische uitgangspunten:

- a. De tariefstructuur wordt in principe gevormd door een *basistarief in combinatie met maximaal vier degressieve staffels* (zie ook algemeen uitgangspunt 'degressiviteit'). De tarieven zijn daarbij cumulatief, m.a.w. de opbrengst per staffel worden opgeteld. De uitzondering hierop is een schijvenstructuur. Hierbij wordt het tarief in rekening gebracht behorende bij de schijf waarbinnen de waarde van een heffingsmaatstaf valt;
- b. In een *uitzonderingsgeval* kan een *vast tarief* vastgesteld worden. Dit is het geval indien de heffing zoals berekend onder de in punt (a) beschreven tariefstructuur in het geheel niet aansluit bij de geleverde toezichtinspanning. Voorwaarde is dat het deel van de populatie waarop de uitzondering betrekking heeft, expliciet definieerbaar is.
- c. Er wordt *geen afstopping* in de hoogste staffel toegepast;
- d. De rekeneenheid die toegepast wordt bij het berekenen van het variabele gedeelte van de heffing is '*per 1 bij aantallen of 'per 1 miljoen'*' indien de heffingsmaatstaf in euro is uitgedrukt;
- e. Het *basistarief* wordt *afgerond op tientallen*, de *staffeltarieven* worden *maximaal afgerond op twee decimalen*;
- f. De *maximale bandbreedte* tussen het te heffen bedrag van een betreffende categorie en de voorcalculatorische verwachte heffingsopbrengst is 2%. Dit percentage geldt na een eventuele aanname over de verwachte ontwikkeling van (a) de populatie en/of (b) de heffingsmaatstafwaarden;
- g. *Geen afronding* in de heffing, m.a.w. geen toevoeging meer '*per € XXX of een gedeelte daarvan*'. In het voormalig bekostigingssysteem werden de maatstaven waarop de heffingen werden berekend vaak naar boven afgerond.

Om te komen tot een consistentie berekeningswijze van de tarieven voor het doorlopend toezicht 2013 en volgende jaren zijn de uitgangspunten gedeeld met DNB. DNB kan zich grotendeels vinden in de uitgangspunten en volgt de AFM op hoofdlijnen. Door verschillen tussen het prudentieel en gedragstoezicht kunnen er op specifieke onderdelen afwijkingen tussen de AFM en DNB bestaan.



Handwritten notes and stamps in the top right corner.

TER ONDERTEKENING | S.V.P. UITERLIJK RETOUR WO. 28 MEI 2013 I.V.M. MET MEDE-ONDERTEKENING SZW EN VASTSTELLING VÓÓR 1 JUNI 2014

Aan de Minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e.

Datum 27 mei 2014

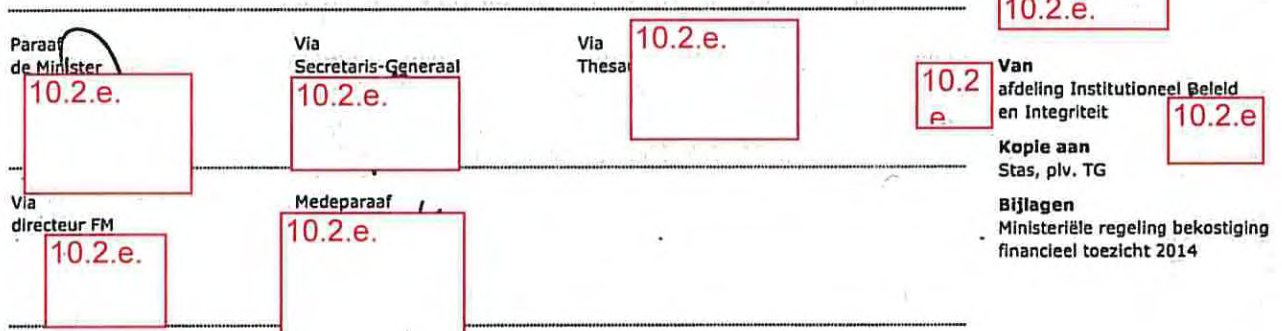
Notitienummer FM/2014/900

Rubriek 4.8 Heffingen

Auteur 10.2.e.

notitie

Ministeriële regeling bekostiging financieel toezicht 2014



Aanleiding

In de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) is vastgelegd dat uiterlijk per 1 juni van ieder jaar de ministeriële regeling met o.m. de voor dat jaar te hanteren tarieven voor het toezicht op de financiële markten wordt vastgelegd. Deze regeling dient zowel door u als door de staatssecretaris van SZW te worden getekend.

Verzoek

Indien u akkoord gaat met bijgaande ministeriële regeling wordt u verzocht het stuk op de gebruikelijke twee plaatsen te ondertekenen. Vervolgens zullen wij het stuk naar SZW brengen zodat ook hun staatssecretaris voor 1 juni kan tekenen (deze procedure hebben wij tevens afgestemd met ambtelijk SZW).

Kernpunt

De regeling is technisch van aard. De wijze waarop kosten verdeeld worden tussen verschillende toezichtcategorieën is op basis van percentages en maatstaven geregeld in de wet. Deze ministeriële regeling zorgt slechts voor de exacte verdeling van heffingen binnen de toezichtcategorieën.

Toelichting

- De in de regeling opgenomen bandbreedtes en tarieven zijn, overeenkomstig het bepaalde in de Wbft, gebaseerd op voorstellen die afkomstig zijn van beide toezichthouders. Bij het opstellen van hun voorstellen hebben de toezichthouders rekening gehouden met een aantal uitgangspunten waaronder een toezegging van uw voorganger aan de Kamer om kleinere partijen zoveel mogelijk te ontzien.

- In 2014 wordt een deel van de toezichtkosten van DNB en de AFM voor het laatst gefinancierd uit de overheidsbijdrage (ca. € 39,2 mln.) De overige kosten (€ 182,9 mln.) worden betaald door de sector.
- Belangrijke verschillen t.o.v. 2013 komen in de toelichting bij de ministeriële regeling aan bod. Hieronder een korte weergave:
 - In het algemeen dalen de tarieven licht in vergelijking tot vorig jaar als gevolg van een exploitatieoverschot bij beide toezichthouders (€ 8,4 mln. bij DNB en € 4,0 mln. bij de AFM).¹ Conform de systematiek van de Wbft wordt het exploitatieoverschot in mindering gebracht op het totaal aan te heffen bedragen voor het doorlopend toezicht in 2014. Dit verschilt van voorgaande jaren waarin het exploitatieresultaat nog volgens de oude systematiek per toezichtcategorie werd verrekend op basis van toezichtinspanningen.
 - Ondanks het exploitatieoverschot bij beide toezichthouders zijn er ook een aantal categorieën waarvoor de tarieven omhoog gaan in vergelijking met vorig jaar. Hier kunnen verschillende redenen aan ten grondslag liggen zoals de vernieuwde toezichtaanpak "Focus!" (wat geleid heeft tot een verschuiving van toezichtinspanningen) bij DNB, nieuwe toezichttaken bij beide toezichthouders vanwege de AIFM-richtlijn of ontwikkelingen in de sector (bijvoorbeeld een kleinere populatie).
 - Nieuw is dat 'centrale tegenpartijen' en 'afwikkelondernemingen' een heffing opgelegd krijgen. Deze partijen zijn sinds 2014 onder toezicht van de AFM komen te vallen (respectievelijk vanwege de EMIR-verordening en de Wijzigingswet financiële markten 2014).

-0-

¹ De toelichting bij de ministeriële regeling geeft alvast aan tarieven voor het doorlopend toezicht in 2015 over het algemeen weer omhoog zullen gaan als gevolg van de afschaffing van de overheidsbijdrage voor het toezicht op de financiële markten. Met de afschaffing van de overheidsbijdrage zullen per 2015 bijna € 40 mln. aan toezichtkosten worden afgewend op de sector (het voorstel tot wijziging van de Wbft wordt spoedig aan de TK aangeboden).



Ministerie van Financiën

TER ONDERTEKENING

Aan
de Minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e.

Datum

28 mei 2014

Notitienummer

FM/2014/919

Rubriek

2.5 Financieringssysteematiek

Auteur

10.2.e.

notitie

Aanbieding voorstel tot wijziging van de Wet bekostiging
financieel toezicht aan de Tweede Kamer

Para
de M

10.2.e.

Via

Secretaris-Generaal

10.2.e.

Via

Treasurier-Generaal

10.2.e.

Van

10 afdeling Institutioneel Beleid
en Integriteit 10.2.e.Kopie aan
Stas, plv. TGVia
directie

10.2.e.

Via

10.2.e.

Via
COMM

10.2.e.

Bijlagen
WetsvoorstelMemorie van toelichting bij
wetsvoorstel

Nader rapport

Advies Raad van State

Aanleiding

De Ministerraad is vrijdag 23 mei akkoord gegaan met verzenden van het voorstel tot wijziging van de Wet bekostiging financieel toezicht (inclusief Memorie van toelichting en Nader rapport) aan de Tweede Kamer.

Verzoek

U wordt verzocht te ondertekenen:

1. Het Nader Rapport
2. De Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel

De stukken zullen vervolgens doorgestuurd worden aan het Kabinet van de Koning die het, na instemming van de Koning, bij de Tweede Kamer zal indienen.



Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister
Staatssecretaris
Secretaris-generaal
Thesaurier-generaal
c.c. Dir. *E.m.*

Minister van Financiën
De heer ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Ministerie van Financiën
<i>Em-2015-1121</i>
Ontv. <i>9-7-2015</i>
Uiterl. afdoening
Dossiernummer
Trefwoord/DSP code
Paraaf voor archiveren

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 8 juli 2015

betreft Toezegging bewaken ontwikkeling toezichtskosten DNB en AFM (T01653)

ons kenmerk 157310.01u

Geachte heer Dijsselbloem,

In het plenaire debat van 19 november 2012 over de Miljoenennota 2013 zijn tussen u en het lid De Grave (VVD) enige woorden gewisseld over het bewaken van de ontwikkeling van de toezichtskosten bij DNB en AFM aan de hand van de kostenkaders, geregistreerd als toezegging onder nummer T01653¹. In uw brief van 1 juni jl.² rapporteert u de Kamer dat u de begrotingen van de toezichthouders in de afgelopen periode heeft getoetst aan de hand van het kostenkader voor de periode 2013 tot en met 2016. Voorts meldt u dat de beheersing van de kosten van de AFM en DNB inmiddels wettelijk geregeld is in de Wet bekostiging financieel toezicht, en wel in artikel 2, vierde lid, en dat de toezegging derhalve als voldaan beschouwd kan worden.

Bij de bespreking van uw brief in de vergadering van de commissie Financiën van 23 juni jl. gaven de passages waarin u – voor deze Kamer achteraf – melding maakte van het verlenen van toestemming voor eenmalig aanvullend budget voor DNB en structureel aanvullend budget voor DNB aanleiding tot het uiten van enkele zorgen. Zoals ook al in het debat van 19 november 2012 werd uitgesproken, worden de toezichtskosten niet uit de rijksbegroting bekostigd, maar opgebracht door de participanten in de financiële markten. Het verlenen van toestemming voor aanvullend budget werkt dus door naar deze grote en kleine financiële dienstverleners zonder dat zij – afgezien van mogelijkheden om in het adviserend panel commentaar of advies te geven – een doorslaggevende stem hebben. Dan is het passend om te verzekeren dat voorafgaande parlementaire controle in beide Kamers op het gebruik van uw bevoegdheid bij het vaststellen en bijstellen van de financiële kaders geëffectueerd wordt. Zoals ook bij de schriftelijk behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet bekostiging financieel toezicht in verband met de afschaffing van de overheidsbijdrage, de invoering van Europees banktoezicht en de bestemming van door de Autoriteit Financiële Markten en de Nederlandsche Bank opgelegde dwangsommen en boetes is geuit, verdwijnt door het schrappen van de bijdragen aan DNB en AFM een natuurlijke rem op de hoogte van de tarieven die door de toezichthouders worden doorberekend aan de sector. Bovendien zal – als sprake is van een

¹ T01653 is te vinden op http://www.eerstekamer.nl/toezegging/bewaken_ontwikkeling

² Kamerstukken I 2014-2015, 33400, AE.



datum 8 juli 2015

ons kenmerk 157310.01u

blad 2

negatief exploitatiesaldo – dit in het volgende jaar worden meegenomen in de berekening van de heffingen voor het doorlopend toezicht die aan de sector worden doorberekend.

Ter vergadering werd ook de suggestie gedaan in de wet meer uitgewerkte criteria op te nemen op grond waarvan de Minister in opwaartse zin zou kunnen afwijken van het wettelijk kader. De commissie verneemt graag uw visie omtrent mogelijkheden om de criteria in de wet nader te bepalen. Mogelijk kunnen de criteria voor ministeriële afwijkingsbevoegdheid na verloop van tijd, op basis van ervaring opgedaan bij ex ante parlementaire controle, nader ingevuld worden.

Gelet op de bij de commissie levende zorgen wil de commissie voorts van u de verzekering krijgen dat ook deze Kamer in voorkomende gevallen steeds vooraf zal worden geïnformeerd.

De commissie ontvangt uw reactie graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

10.2.e.

Mr. F.H.G. de Grave
Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën



Ten ondeteken
Aan
de Minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e.

Datum
21 augustus 2015

Notitienummer
FM/2015/1213

Rubriek
4.7 Begroting

Auteur
10.2.e.

Van
Afdeling Institutioneel beleid & Integriteit 10.2.e.

Kopie aan
de Staatssecretaris, de plv. thesaurier-generaal

notitie

uitgaande brief EK: Toezegging bewaken ontwikkeling toezichtskosten DNB en AFM

Paragraaf
10.2.e.

Via de secretaris-generaal
10.2.e.

Via de thesaurier-generaal
10.2.e.

Via de directeur Financiële markten
10.2.e.

10.2.e.

Kanleiding

De Eerste Kamer heeft gevraagd naar uw visie omtrent de mogelijkheid om in de wet meer uitgewerkte criteria op te nemen op grond waarvan u gebruik kunt maken van uw bevoegdheid om af te wijken van het kostenplafond waaraan AFM en DNB zijn gebonden. Daarnaast wenst de Eerste Kamer van u de verzekering dat u bij gebruik van de bevoegdheid om van het kostenplafond af te wijken ook de Eerste Kamer steeds *vooraf* zal informeren [NB de Wbft bepaalt dat beide Kamers *tijdig* geïnformeerd worden].

Verzoek

Met bijgaande brief reageert u op dit verzoek. Indien u instemt met de inhoud van de brief, kunt u die ondertekenen.

Kernpunten

- De brief van de Eerste Kamer komt als reactie op uw brief van 1 juni jl., waarin u de Eerste Kamer op de hoogte brengt van het verlenen van toestemming voor zowel eenmalig aanvullend budget (vanwege de overgang naar het Europees banktoezicht) als een structureel aanvullend budget (vanwege de werkzaamheden als nationale afwikkelingsautoriteit) voor DNB. De Tweede Kamer was hierover eerder geïnformeerd, daarbij is ongelukkigerwijze niet gelijktijdig een kopie naar de Eerste Kamer gezonden.

- In bijgaande brief geeft u aan dat u zich committeert aan een beheerste ontwikkeling van de toezichtkosten, dat u hiertoe over een adequaat instrumentarium beschikt en geen noodzaak ziet om in de wet criteria op te nemen op grond waarvan afgeweken kan worden van het wettelijk kader.
- Daarnaast geeft u aan dat u, in navolging van uw wettelijke plicht, beide Kamer *tijdig* informeert indien het kostenkader in de toekomst nog opwaarts bijgesteld moet worden.
- Tijdens een periodiek overleg van de directeur-secretaris van DNB, Femke de Vries, met de SG kwam naar voren dat DNB zeer waarschijnlijk op korte termijn het budget voor het Europees banktoezicht opnieuw ter sprake zal brengen. Zij zal daarbij mogelijk toestemming vragen voor meerjarig of structureel aanvullend budget voor het Europees banktoezicht. De noodzaak daartoe zou blijken uit een analyse die DNB heeft laten verrichten naar de kosten van dit toezicht. De resultaten van deze analyse bespreekt DNB begin september met Financiën.



Fm/5076
DA - -



Ministerie van Financiën

TER TEKENING

Aan

de Minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e.

Datum

30 maart 2015

Notitienummer

FM/2015/481

Rubriek

4.8 Heffingen

Auteur

10.2.e.

hoofd afdeling Institutioneel
Beleid en Integriteit

10.2.e.

Bijlagen

1. Brief aan Koning
2. Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wbft
3. Memo aan Kabinet van de Koning
4. Memo aan Raad van State

notitie

Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wbft

Paraaf

10.2.e.

Via de secretaris-generaal

10.2.e.

Via de thesaurier-generaal

10.2.e.

Via de directeur Financiële markten

10.2.e.

Via SAW

10.2.e.

Aanleiding

Akkoord ministerraad voorleggen Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wbft aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

Verzoek

Graag verzoeken wij u te ondertekenen de bijgevoegde

- (i) brief aan de Koning; en
- (ii) de nota van toelichting bij het Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wbft.

Toelichting

- De ministerraad van vrijdag 27 maart 2015 heeft ingestemd het Besluit kosten uitgebreide beoordeling ter advisering voor te leggen aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Daartoe dienen bijgesloten documenten.
- Het Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wbft geeft de maatstaf voor het verdelen van de kosten van DNB voor de comprehensive assessment (totaal € 45,9 miljoen) over de banken die zijn beoordeeld. Het wijzigt daarnaast een aantal verwijzingen in het Besluit bekostiging financieel toezicht 2013 vanwege wijzigingen in de Wet bekostiging financieel toezicht per 1 januari 2015.



Nederlandse
Vereniging van Banken

Eelco Dubbeling
Directeur

10.2.e.

10.2.e. @nvb.nl

Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Ministerie van Financiën
EM-2015-51
Ontv. 14-1-2015
Uiterl. afdoening
Dossiernummer
Trefwoord/DSP code
Paraaf voor archiveren

Datum 7 januari 2015
Referentie BR2321

Betref: NVB reactie op consultatie over het Besluit kosten uitgebreide beoordeling Wet bekostiging financieel toezicht

Geachte heer/mevrouw,

Langs deze weg maakt de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie over het Besluit over de verdeling van de kosten van De Nederlandsche Bank voor de Comprehensive Assessment over de betrokken banken.

Dit besluit beoogt vast te stellen op welke wijze de kosten die DNB heeft gemaakt in dit kader wordt doorberekend aan de betrokken banken. Er is nu door de Minister gekozen voor een basisbedrag van EUR 85 duizend per bank. Daar bovenop komt een bedrag dat de daadwerkelijke inspanningen moet reflecteren. DNB brengt hiertoe per beoordeeld kredietdossier een bedrag van EUR 9500 in rekening.

De NVB is van mening dat de uitkomsten van de nu voorgestelde doorberekening in lijn moeten liggen met de eerder door DNB gecommuniceerde bedragen per bank. Het uitgangspunt bij de precieze vaststelling van de Comprehensive Assessment zou echter wel moeten zijn dat de kosten die doorbelast worden aan de banken ook zoveel mogelijk de daadwerkelijk gemaakte kosten reflecteren. Hiertoe is het onder meer belangrijk dat het begrip kredietdossier in voldoende mate gedefinieerd is. Wij denken dat dit in het huidige besluit nog onvoldoende is gebeurd. Het zou in onze ogen verstandig zijn om een nadere specificatie te maken. Dit betreft in het bijzonder de volgende aspecten:

- Wat is de precieze berekeningswijze en de definiëring van kredietdossiers waar nu vanuit is gegaan? Zou het wellicht nuttig zijn om de door DNB opgevraagde dossiers uit de zogenoemde priority en/of sample tranche hierbij te betrekken?
- Wij hechten eraan onderscheid te maken tussen zakelijke en retail dossiers. Retail dossiers zullen over het algemeen namelijk minder tijd kosten voor de doorlichting vanwege de beperktere complexiteit en het geringere tijdsbeslag. Kan rekening worden gehouden met een dergelijk onderscheid?
- De NVB is van mening dat "resampling" niet zou moeten meetellen bij de vaststelling van de kredietdossier. Is hier inderdaad sprake van?
- De NVB is voorts van mening dat bij de doorberekening van de kosten alleen sprake zou zijn van door DNB onderzochte files en niet van files die door eventuele buitenlandse toezichthouders zijn bekeken. Is dit inderdaad het geval?



- Ten slot is het voor de NVB van belang dat er bij de vaststelling van de kosten geen overlap bestaat met de reguliere toezichtkosten van DNB. Is dat inderdaad het geval? Kan daarmee dan ook worden bevestigd dat de kosten voor DNB medewerkers (die al in de overige toezichtkosten verdisconteerd zijn) ook expliciet worden uitgesloten?

Hopelijk kunt u deze punten betrekken bij het Besluit over de vaststelling van de kosten van de Comprehensive Assessment. Mocht u nog vragen hebben bij onze reactie, kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e.

Eelco Dubbeling
Directeur

10.2.e. FM/IBI)

Van: 10.2.e. @actal.nl
 Verzonden: vrijdag 12 juni 2013 10:30
 Aan: 10.2.e. (FM/IBI)
 CC: 10.2.e. (FM/IBI); 10.2.e.
 Onderwerp: Planning laatste fase advies regeldruk bij kredietverlening

Beste 10.2.e.

Om onze agenda's zo goed mogelijk met elkaar af te stemmen geef ik hieronder ons voorstel voor de planning van de laatste fase van ons advies over regeldruk bij kredietverlening.
 Graag jullie commentaar (en eventueel vakantie belemmeringen).

Vriendelijke groet,

10.2.e.

Week	15-19 juni	22-26 juni	29 juni – 3 juli	6-10 juli	13-17 juli	20-24 juli
Advies	Di16 "1st draft" naar Fin, ACM, DNB, AFM, AEP, EY FdB en PvDijk	Wo24 deadline reacties "1st draft" Do25/vr26 overleggen met Fin, ACM, DNB, AFM, AEP	Aanpassen advies op grond van reacties FIN, ACM, DNB, AFM, EAP, FdB	Di7 VL + concept advies voor CV Do9 CV 1 ^{ste} ronde besluitvorming Vr10-di7 afstemming Fin	Aanpassen advies op grond van reacties college en afstemmen met FIN Opstellen communicatieplan met PvD	Do23 2 ^{de} ronde besluitvorming college Do23/vr24 verzenden naar Fin (cc?: ACM, AFM, DNB) Blijft vertrouwelijk tot nádat Fin reactie heeft kunnen maken en naar Kamer verzonden
EY eindrapport (bijlage bij advies)	Wo17 reacties "fact check" naar EY		Ma29 deadline EY (?)	Di7(?) def. Eindrapport EY incl. correcties		Blijft vertrouwelijk tot nadat...



*Pom, zie eerste
opmerkingen
in draft advies,
A7.*

TER INFORMATIE/BESPREKING

Aan

de directeur Financiële markten

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e.

Datum

24 juni 2015

Notitienummer

FM2015/906N

Rubriek

5. Administratieve lasten

Auteur

10.2.e.

Van

Afdeling Institutioneel Beleid en

Integriteit 10.2.2016

Bijlagen

1. Conclusies en aanbevelingen uit het EY rapport
2. Draft advies Actal

notitie

Actal onderzoek regeldruk financiële markten

Paraaf
de directeur Financiële
markten

Inleiding

Van Actal hebben we het EY-rapport en een eerste draft advies ontvangen. Over dit rapport en de te nemen vervolgstappen is op ambtelijk niveau met Actal gesproken. Het (ambtelijk) gesprek over het draft advies vindt as. donderdag plaats.

Kern

- Het EY-rapport bevat aanbevelingen voor Financiën (inrichting wet- en regelgeving) en de toezichthouders. Actal baseert zijn advies op het EY-rapport.
- FIN, de toezichthouders, EZ en BZK hebben opmerkingen gemaakt over het EY-rapport ter correctie van feitelijke onjuistheden en tekortkomingen van meer strategische aard.
- Actal zal zijn conceptadvies bespreken met Financiën.
- Naar aanleiding van dit concept kan Financiën op hoogambtelijk niveau zo nodig zijn standpunten onder de aandacht brengen bij Actal.
- De verwachting is dat het Actal-advies tot concrete acties voor Financiën leidt:
 - aanpassing van wetgeving (o.a. termijn vergunningverlening banken)
 - aanpassing in aandachtspunten bij het maken van wetgeving (too small too comply effect meenemen)

*- de, besou of dit voor
iam DNS/APM*

Toelichting

EY Rapport en eerste waardering door FIN

Na nadere revisie heeft EY een rapport opgeleverd dat 11 kan dienen als basis voor het eigen advies van Actal. Het rapport is met Financiën, BZK, EZ en de toezichthouders gedeeld, allen zijn in de gelegenheid gesteld om hierbij opmerkingen te maken.

Bij FM is geconstateerd dat het rapport op een aantal punten onjuistheden bevat, m.n. op het punt van LTV/LTI. Deze punten zullen worden gecorrigeerd. Waar er verdere kanttekeningen of accenten ontbreken of juist benadrukt mogen worden, is dat meegegeven aan Actal. 11

11

Met Actal is het volgende besproken n.a.v. het EY-rapport:

- belang van framing en concreetheid van de adviezen;

11

Waardering door andere betrokken partijen

De beide toezichthouders staan open voor de aanbevelingen die zich richten op transparantie, betere communicatie en het zoeken van ruimte voor de 'too small too comply' argumentatie. De bovengenoemde punten die door FIN zijn gesignaleerd, worden ook door DNB en de AFM benoemd.

BZK (wonen) heeft ten opzichte van hetgeen door FIN is gesignaleerd geen additionele punten geformuleerd. EZ (regeldruk) beziet het rapport vooral vanuit het perspectief als regeldrukcoördinator, en kijkt daarbij vooral naar proportionaliteit, regeldruk, en het "think small first" principe.

EZ heeft expliciet te kennen gegeven betrokken te willen zijn bij de kabinetsreactie. Daarnaast ziet EZ graag dat er op basis van het advies een actieplan wordt geformuleerd dat via de maatwerk aanpak kan worden uitgewerkt en uitgevoerd, eventueel met gebruikmaking van de toezichttafel.

Vervolg proces

Actal heeft een eerste concept-advies met FIN gedeeld. Bespreking hiervan vindt plaats op donderdag 25 juni. Daarmee hebben we de mogelijkheid om verder richting te geven aan het advies. 11

11

Naar verwachting zullen het definitieve Actal-advies en bijbehorend EY rapport eind juli worden aangeboden, waarna zo snel mogelijk een kabinetsreactie opgesteld zal worden. Hierbij zullen naast FIN ook de beide toezichthouders, EZ en BZK worden betrokken. Het rapport en advies worden pas openbaar wanneer FIN deze gezamenlijk met de kabinetsreactie aan de TK zendt.

Pagina 3 tot en met 10 van het documenten worden niet verstrekt op grond van artikel 11 wob.

1 **Advies regeldruk bij kredietverstrekking: "Eerste draft"**

2 **1. Aanbiedingsbrief**

- 3 • Adviesvraag MINFIN 5 september 2014
- 4 • Onderzoeksrapport EY (bijlage)
- 5 • Opbouw/structuur eigen advies
 - 6 ○ Regeldruk + context
 - 7 ○ Proportionaliteit
 - 8 ○ Aansluiting op praktijk
 - 9 ○ Gevolgen van regeldruk voor kredietverstrekking
 - 10 ○ Overige minder belastende opties
- 11 • Klankbordbijeenkomsten en andere gesprekken

12

13 **2. Regeldruk + context**

- 14 • Kenmerken sector
 - 15 ○ Omvang, concentratie en concurrentie
 - 16 ○ Maatschappelijke kosten om falen van systeembanken te voorkomen en
 - 17 systeemrisico's te beperken
 - 18 ○ Categorieën kredietverstrekkers: systeembank (mondiaal, fico's, nationaal)
 - 19 significante banken, grote banken, kleine banken en verzekeraars.
- 20 • Regeldruk en afbakening van de onderzochte regeldruk

21

22 **3. Proportionaliteit**

23 Of regeldruk proportioneel is hangt af van de vergelijking van de mate waarin maatregelen het
 24 bereiken van het beoogd maatschappelijk dichterbij brengen en de kosten die die maatregelen
 25 veroorzaken. De maatschappelijke opbrengst van de maatregelen kan bestaan uit bijvoorbeeld minder
 26 maatschappelijk kosten, of schade of verminderde kans daarop. Deze zijn niet altijd kwantificeerbaar,
 27 maar soms is kan wel een schatting van de orde-grootte worden gemaakt voor deze vergelijking. Als
 28 de structurele regeldruk in kaart is gebracht kan deze afweging tot 3 resultaten leiden:

- 29 1) De regeldruk is proportioneel (kosten gering in verhouding tot de mate waarin het maatschappelijk
 30 doel door de betreffende maatregel dichterbij brengt.
- 31 2) De regeldruk is niet proportioneel (de kosten zijn in verhouding groot)
- 32 3) De proportionaliteit kan niet worden bepaald omdat: ofwel de kosten en de maatschappelijke
 33 baten van een vergelijkbare orde-grootte zijn, ofwel omdat geen zicht kon worden verkregen op het
 34 maatschappelijk doel, of de wijze waarop dat dichterbij wordt gebracht, of de mate waarin dat
 35 dichterbij wordt gebracht bovenop andere maatregelen die hetzelfde doel beogen.

36

37 Van regeldruk door het wijzigen van regelgeving zou ook de proportionaliteit kunnen worden
 38 afgewogen. Dan geldt dat de verandkosten gering moeten zijn in verhouding tot de mate waarin die
 39 verandering het maatschappelijk doel dichterbij brengt gedurende een bepaalde terugverdienperiode.
 40 De verandkosten zijn echter niet in beeld gebracht omdat dan het onderzoek in omvang fors zou
 41 toenemen. Verder zijn verandkosten afhankelijk van de omvang en de bedrijfsvoering van de
 42 instelling, en daardoor moeilijker in beeld te brengen. De maatschappelijk baten van de verandering
 43 zijn eveneens moeilijk in te schatten omdat daarbij een vergelijking moet worden gemaakt van het
 44 maatschappelijk effect ten opzichte van het ongewijzigd voortzetten van het beleid. Er is daarom geen
 45 inschatting gemaakt over de proportionaliteit van de verandkosten door frequent wijzigende
 46 regelgeving.

47 In uw brief wijst u ons op het rapport "Barrières voor toetreding tot de Nederlandse bancaire
48 retailsector" van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). In navolging van de ACM vraagt u daarbij
49 aandacht voor complexe, omvangrijke en frequent wijzigende financiële regelgeving die tot
50 toetredingsbarrières kan leiden. Ook het bijgevoegde rapport adresseert dit als een belangrijk
51 probleem.

52 *"Too-big-to-fail" versus 'too-small-to-comply'"¹*

53

"Kleine partijen ondervinden dat de wet- en regelgeving veel tijd en investering kost. Dat maakt het lastig om als kleine speler te bestaan. Kredietverstrekkers moeten over een bepaalde schaalgrootte beschikken om aan de grote hoeveelheid wet- en regelgeving te kunnen voldoen. Daardoor treden kleine nieuwe partijen minder snel toe tot de markt en hebben bestaande kleine partijen minder kans om te groeien en te overleven. Dit heeft een negatief effect op de concurrentie in de markt."

54 heeft meerdere doelen, sommige regelen richt zich op beschermen consument en niet zurew of
55 Regelgeving moet voorkomen dat de kosten van falen van een financiële instelling op de en niet zurew of
56 maatschappij (belastingbetaler) worden afgewenteld. Object van deze regulering is doorgaans de salons
57 entiteit bank. Dat is passend omdat de faalkosten worden veroorzaakt door het fenomeen van een fin. instelling.
58 omvallende (falende) bank.

59 Echter, het object van de regelgeving (de adressaat) de financiële instelling is die een vergunning
60 heeft, geldt het volgende: hoe kleiner de bank, hoe zwaarder de nalevingskosten in verhouding tot de
61 draagkracht. Het doel van veel regelgeving is het voorkomen van maatschappelijke kosten van het
62 omvallen van fico's die "too big to fail" zijn. Maar een onbedoeld en ongewenst bijeffect zou het zijn
63 als de regelgeving hierdoor kleine(re) instellingen juist uit de markt drukt of hindert om toe te treden.
64 Dan is de regeldruk disproportioneel voor een individuele bank die in zijn bestaan wordt bedreigd of
65 wiens bestaan onmogelijk wordt gemaakt door de regelgeving. Dit effect staat bekend als "too small to
66 comply" en is niet uniek voor NL of EU. In een Amerikaanse studie over het teruglopende
67 marktaandeel en het sluiten of fuseren van kleine gemeenschapsbanken² wordt vastgesteld dat een
68 significant teruglopende kredietverlening en consolidatie van de kleine banken tussen 2010 en 2014
69 vooral is te wijten aan de regeldruk die aan individuele banken wordt opgelegd. Een onbedoeld
70 maatschappelijk effect is dat daardoor minder MKB- en individuele kredieten kunnen worden
71 verkregen. Banken zijn belangrijk voor het MKB, maar het MKB is niet belangrijk voor de grote
72 financiële instellingen. Kleine kredieten worden minder door grote fico's verstrekt omdat deze
73 moeilijker zijn te standaardiseren en zich lastig via Internet laten aanbieden.

74 Wij adviseren om in de beoordeling van de regeldruk ook het "too small to comply" effect
75 meewegen. Dat kan door bij berekening van de regeldruk ook de totale regeldruk voor een
76 individuele instelling te schatten en de verhouding tot het bedrijfsresultaat te bepalen.

77 Wij adviseren om in de beoordeling van de financiële regelgeving een "kleine bank-toets"
78 opnemen: Is naleving van deze regelgeving voor de kleinst mogelijke kleine bank realistisch?

79 *Absorptievermogen financiële instellingen*

80 De hoeveelheid nieuwe regelgeving legt een groot beslag op de beschikbare capaciteit. Op zichzelf
81 kan dit passend zijn bij de beoogde veranderingen. Tegelijkertijd is het van belang in welke mate de
82 maatschappelijke doelen met deze regels dichterbij worden gebracht, en of dat tegen de kosten
83 opweegt. Anders schieten we in de eigen voet.

¹ P62 Eindrapport regeldruk bij kredietverlening

² "The State and Fate of Community Banking", (2015) M. Lux, R. Green, Harvard Kennedy School.
(www.hks.harvard.edu/centers/mrcbg/publications/awp)

- 84 - Financiële instellingen die in Nederland krediet willen verstrekken hebben twee mogelijkheden:
85 ten eerste kunnen zij hiervoor een *kredietvergunning* aanvragen bij de Autoriteit Financiële
86 Markten (AFM) en op basis van deze vergunning kredieten verstrekken; ten tweede kunnen zij bij
87 De Nederlandse Bank (DNB) een *bankvergunning* aanvragen. Indien de financiële instelling het
88 geld voor de kredieten ophaalt door middel van (Nederlandse) deposito's en spaargelden is een
89 bankvergunning verplicht.
- 90 - Het aantal kredietvergunningen dat AFM verleent neemt toe, in 2012 verleende AFM er 5, in 2013
91 waren dit er 11 en in 2014 waren het 13. De kredietvergunning kost financiële instellingen minder
92 tijd (en geld) dan de bankvergunning. Dit sluit aan op de maatschappelijke risico's die met de
93 vergunning dienen te worden ingedamd. Met beide vergunningen wil de overheid de stabiliteit van
94 het financieel stelsel waarborgen, in het geval van de bankvergunning gaat het naast de belangen
95 van "leners" ook om de belangen van "spaarders".
- 96 - Aspirant-toetreders die een bankvergunning aanvragen maken veel regeldrukkosten: de aanvraag
97 kost ongeveer 200.000 euro. In de praktijk komen hier nog meer kosten bij vanwege additionele
98 informatieverzoeken van DNB die tijdens de aanvraag worden gedaan: volgens marktpartijen kan
99 het hierdoor oplopen tot 1 miljoen euro. In perspectief: de sector als geheel geeft jaarlijks tussen
100 de 8,5 en 13,5 miljoen euro uit aan informatieverzoeken en reguliere rapportages aan de
101 toezichthouders. Ook is er een verplichte inbreng van eigen vermogen van 5 miljoen euro tot 15
102 miljoen euro en betalen de financiële instellingen toezichtheffingen van ruim 60 miljoen euro per
103 jaar.

104

105 *Regeldruk bij toetreding*

106 De verplichte inbreng van het eigen vermogen is voor kleinere (vaak innovatieve) financiële
107 instellingen een mogelijke toetredingsbarrière. Het beleid ten aanzien van het minimum eigen
108 vermogen lijkt vooral betrekking te hebben op het systeemrisico van het financiële stelsel. Op het
109 niveau van de kleine individuele instellingen met een gering systeemrisico is deze generieke eis niet
110 proportioneel. Op het niveau van het financiële stelsel is deze eis mogelijk zelfs contraproductief,
111 omdat ook het aantal spelers, de spreiding van risico's en de concurrentie van invloed zijn op de
112 stabiliteit van het stelsel als geheel. Mogelijk is deze regeldruk niet proportioneel omdat kleine
113 toetreders geen of een zeer gering systeemrisico met zich mee brengen, en omdat de
114 maatschappelijke kosten bij liquideren ook worden gedekt of gemitigeerd door de eis voor aanhouden
115 van eigen vermogen. Partijen geven aan dat onvoldoende rekening wordt gehouden met het veel
116 kleinere (of afwezige) systeemrisico. Minder belastend is het om naast de eis voor het eigen
117 vermogen, geen extra regeldruk op te leggen die bedoeld is om het systeemrisico verder te mitigeren.

118 ***Wij adviseren om het vereiste eigen vermogen bij kleinere financiële instellingen (met een***
119 ***gering systeemrisico) minimaal te houden en geen aanvullende eisen te stellen die zien op het***
120 ***systeemrisico.***

121 Vanuit het perspectief van aspirant-toetreders werkt de vergunningaanvraag als een wachtkamer.
122 Wachtijd kost geld: het is dus van belang om te beoordelen in hoeverre deze wachtijd in verhouding
123 staat ten opzichte van de beoogde borging van de stabiliteit van het financieel stelsel. Wij zien twee
124 aanknopingspunten om hierin verbetering aan te brengen.

125 Ten eerste blijkt dat in het Verenigd Koninkrijk aspirant-toetreders een beperkte vergunning kunnen
126 krijgen op basis waarvan zij kunnen deelnemen aan het betalingsverkeer en ook al investeringen
127 kunnen doen. Deze beperkte vergunning wordt door aspirant-toetreders van waarde geacht. Binnen
128 de eurozone geldt het regime van de ECB. Tegen die achtergrond verdient de vraag of binnen de
129 ECB-context ook een vergelijkbare beperkte vergunning kan worden geïntroduceerd nader onderzoek.

130 Ten tweede duurt de aanvraag van een bankvergunning in Nederland relatief lang. Weliswaar lijkt
131 deze op papier snel te verlopen (3 maanden), maar in de praktijk duurt het 12 tot 18 maanden. Dat is
132 langer dan het Europese gemiddelde van 6 tot 8 maanden. Dit komt vooral door het frequent
133 opschorten van de beslistermijn door DNB. De onzekerheid over de duur van het vergunningstraject
134 vormt hierdoor een toetredingsbarrière.

135 **Wij adviseren een realistische beslistermijn (6 maanden) en een terughoudend gebruik van**
136 **opschorting van de termijn door DNB. Criteria voor opschorting kunnen worden geëxpliciteerd**
137 **en bekendgemaakt, zodat het proces transparant en voorzienbaar wordt voor aspirant-**
138 **toetreders.**

139 *Groei en innovatie*

140 Nieuwe product moeten voor zij op de markt mogen worden gebracht, eerst worden goedgekeurd door
141 de AFM. Het doel hiervan is om te voorkomen dat producten op de markt komen die consumenten en
142 kredietaanbieders schaden. Op de achtergrond echoot hier nog de affaire rondom woekerpolissen. Uit
143 het onderzoek van EY blijkt dat dit soms als zere belastend wordt ervaren.

144 Vanuit een *greenfield* overweging zou de fundamentele vraag moeten worden beantwoord of de
145 overheid dit zware middel van een vereiste toestemming voor het op de markt brengen van nieuwe
146 producten dient in te zetten. Consumenten hebben reeds rechtsbescherming en een denkbaar
147 alternatief is om de (gedupeerde) consument te instrumenteren om zijn recht te halen. Uit het
148 onderzoek blijkt echter dat op dit moment de kredietverstrekkers het doel van de regelgeving (Wft en
149 Bgfo) ondersteunen, en wordt er alleen beknelling gevoeld ten aanzien van de regelmatige controle-
150 en documentatieverplichtingen die hieruit voortvloeien. (Deze verplichtingen zijn te generiek (en dus
151 onvoldoende risicogericht). Bij de introductie van eenvoudige producten en bij kleine wijzigingen aan
152 bestaande producten zijn deze verplichtingen mogelijk niet proportioneel.

153 **Wij adviseren om bij het goedkeuringsproces meer te differentiëren tussen risicovolle en**
154 **minder risicovolle producten en om de verschillen in heldere criteria vast te stellen.**

155

156 4. Aansluiting op praktijk

157 Transparantie is een groot goed, maar soms ook een lastig dilemma. In ons onderzoek zijn we
158 verschillende voorbeelden tegengekomen die betrekking hebben op de problematiek van open
159 normen en heldere criteria en leidraden. Enerzijds willen banken weten wat ze kunnen verwachten,
160 anderzijds willen toezichthouders ruimte kunnen geven voor maatwerk en kunnen zij bovendien niet
161 alle ontwikkelingen voorzien. De uitdaging is het vinden van een goede balans.

162 Wij noemen een aantal voorbeelden:

- 163 - Aspirant toetreders weten wel welke documenten zij moeten opleveren (en verstrekken) aan DNB,
164 maar het is niet altijd duidelijk waaraan deze moeten voldoen. In positieve zin wordt het
165 bedrijfsplan genoemd, waarvan de criteria door DNB in 2014 zijn gepubliceerd. Er is behoefte aan
166 vergelijkbare informatie over de andere documenten die moeten worden opgesteld.
- 167 - De interpretatie van open normen en leidraden bij het productgoedkeuringsproces (PARP), de
168 ICAAP/LAAP rapportages en verschillende regels vanuit de zorgplicht blijken vooral voor kleinere
169 partijen soms moeilijk. Dat betreft in het bijzonder als zij scherpe proberen te krijgen in welke
170 interpretaties als "gelijkwaardig" kunnen gelden en welke niet.

171 - Het dienstverleningsdocument (DVD) voor hypotheeklen wordt door sommige kredietverstrekkers
172 beleefd als een star format (keurslijf). Overigens is op dit vlak vanuit de AFM inmiddels actie
173 ondernomen.
174

175 **Wij adviseren de AFM en DNB om voortdurend feedback te vragen op deze processen en om**
176 **de transparantie verder te vergroten door het uitbreiden van de informatie ten aanzien van veel**
177 **gestelde vragen (en antwoorden).**

178 Op zichzelf kan proportionele regeldruk onevenredig zwaar in een organisatie landen als verschillende
179 informatievragen gelijktijdig bij dezelfde groep mensen terechtkomt. Dit geldt in het bijzonder als dit
180 bovendien niet voorzienbaar en vanwege de soms korte deadlines niet goed te plannen is. Tegen die
181 achtergrond is er bij kredietverstrekkers een behoefte aan een afgestemde kalender waarin de
182 toezichthouders (AFM en DNB en voor zover mogelijk ook internationaal, dat is ECB) hun
183 informatievragen aankondigen. Het doel daarbij is tegenstrijdige tijdslijnen en dubbele uitvragen te
184 voorkomen. Daarnaast vragen financiële instellingen aandacht voor het feit dat niet alle informatie-
185 verzoeken met een druk op de knop kunnen worden opgeleverd. Zij hebben behoefte aan enige tijd
186 om aan ad-hoc-vragen te kunnen voldoen. Dit hangt mede samen met het gebruik van IT-Platformen
187 die als gevolg van fusies en overnames complex zijn, vooral tegen de achtergrond dat de doorlooptijd
188 van de financiële producten lang zijn.

189 **Wij adviseren een per instelling gepersonaliseerde kalender op te stellen waarin de**
190 **toezichthouders hun informatievragen zoveel mogelijk aankondigen en inplannen. Voor een**
191 **realistische planning dient daarbij zowel het perspectief van de kredietverlenende instellingen**
192 **als dat van de toezichthouder worden afgewogen.**

193 Andere aspecten die betrekking hebben op de aansluiting van de regelgeving op de praktijk hebben
194 betrekking op actuele ontwikkelingen in het Europese toezicht en maatschappelijke ontwikkelingen ten
195 aanzien van de zogenoemde FICO-banken. Ten aanzien van het Europese toezicht in het Single
196 Supervisory Mechanism zien banken dat het toezicht meer en meer wordt gebaseerd op (brede)
197 informatieverzoeken waarmee risicomodellen worden "gevuld". Het risico hierbij is dat het toezicht
198 minder ingaat op de instellingsspecifieke kenmerken. Vanuit de argumentatie dat het niet moet gaan
199 om schijnzekerheid wordt daarom gepleit voor een fit for purpose methode bij het uitzetten van
200 informatieverzoeken. Dit vraagt om een zekere alertheid op deze actuele ontwikkelingen. Wij
201 vertrouwen er op dat ook de Minister geen schijnzekerheid wil en zien daarom geen aanleiding voor
202 een meer uitgewerkt advies op dit punt.

203 Met betrekking tot de FICO-banken blijkt dat de wijze waarop ontvlechtigingsrisico's worden
204 doorberekend in een kapitaaltoeslag door partijen wordt gepercipieerd als onvoldoende accuraat. Een
205 dergelijke perceptie vergroot de gevoelde regeldruk. Tegelijkertijd is er vanuit de Minister reeds
206 aangegeven dat hij van mening is dat dit beleid gewenst is en past bij de daadwerkelijke risico's zoals
207 die vanuit beleidsperspectief worden waargenomen. Wij hebben geen inschatting gemaakt van deze
208 risico's. Het ligt voor de hand om deze gepercipieerde regeldruk in eerste instantie door middel van
209 een dialoog over de gepercipieerde risico's te benaderen.

210

211 **5. Gevolgen van regeldruk voor kredietverstrekking**

212

213 **a. MKB krediet**

214 Ten aanzien van de proportionaliteit van de wet- en regelgeving met betrekking tot de kredietverlening
215 van banken aan MKB ondernemingen doet zich iets opvallends voor. Vanaf de economische crisis die

216 in 2007 begon wordt de kredietverlening van banken aan MKB ondernemingen als een probleem
217 gekenschetst. Volgens deze kenschets is het voor ondernemers in het MKB lastig om krediet te
218 verkrijgen. Eén van de genoemde oorzaken die hiervoor wordt genoemd is knellende regelgeving. Uit
219 de inventarisatie van wet- en regelgeving voor het verstrekken van kredieten komen echter nagenoeg
220 geen rechtstreekse verplichtingen naar voren die voor financiële instellingen van invloed zijn op het
221 wel of niet verstrekken van een krediet. Wel komen algemene verplichtingen naar voren, zoals bijvoor-
222 beeld de screenings in het kader van de Sanctiewet en de meldingen voor ongebruikelijke
223 transacties in het kader van de Wwft.³

224 Voor een goede analyse is meer duidelijkheid nodig over de omvang van het probleem: hoe groot is
225 het gat tussen de vraag en het aanbod van krediet?⁴

226 *Wij adviseren om te laten onderzoeken in welke de mate de kredietvraag ongewenst (en*
227 *onbedoeld) gerantsoeneerd wordt. ("Onderzoek de werking van de kredietmarkt")*

228 *o) voor een onderzoek ...*
228 Met betrekking tot de algemene verplichtingen uit de Sanctiewet en de Wwft zien wij geen pasklare
229 mogelijkheden om de regeldruk te verminderen zonder de betreffende beleidsdoelen aan te tasten.
230 Een denkrichting die hierin op termijn van betekenis zou kunnen zijn is het ontwikkelen van op MKB
231 kredieten toegesneden risicomodellen die kunnen helpen om de regeldruk te beperken die wordt
232 veroorzaakt door het verzamelen van gegevens en de risicoanalyse.

233 *Wij adviseren om op MKB kredieten toegesneden risicomodellen en/of gerichtere methodes*
234 *voor detectie en screening te ontwikkelen en/of toe te staan, en/of te accepteren.*

235 Hoewel geen directe invloed op MKB-kredietverlening door specifieke regelgeving is gevonden, kan
236 de mogelijkheid niet worden uitgesloten dat het geheel van wet- en regelgeving wel van invloed is. Dit
237 vermoeden is gebaseerd op de specifieke kenmerken van de financiële sector in Nederland, en op de
238 wijze waarop de regelgeving daarop inwerkt. Niet-specifieke regelgeving maakt dat accountmanagers
239 bij grote financiële instellingen minder goed op "gut feeling" kunnen beslissen of een MKB-krediet kan
240 worden verleend of niet. De risico inschatting (intern of extern, menselijk of door systemen) wordt
241 daarmee duurder. Naar verluidt maken de rentemarges gedurende de looptijd de transactiekosten niet
242 goed⁵. Ook de SER wijst er op dat mkb hinder ondervindt door ontbrekend aanbod van financiering.
243 Dat wordt veroorzaakt door hoge transactiekosten en informatiekelpunten⁶. Voor verschafters van
244 financiering is het relatief kostbaar om een goede risico-inschatting te maken van een individueel mkb-
245 bedrijf. Voor nieuwe partijen is het niet gemakkelijk om de markt voor mkb-financiering te betreden.
246 Hiervoor is beschreven dat de regeldruk een rol speelt bij die toetreding. Mede daardoor blijft het
247 aanbod voor financiering van kleine kredieten beperkt.

248 De risico's van MKB-leningen zijn echter klein en breder gespreid. Onderzocht zou kunnen worden of
249 er mogelijkheden denkbaar zijn om MKB zoveel mogelijk uit te zonderen in de financiële regelgeving,
250 ook als die op grote financiële instellingen ziet. Zulke uitzonderingen zijn ons niet bekend. Dat strookt
251 wellicht niet met de geest van de Small Business Act van de EU⁷.

252 *Wij adviseren om te laten onderzoeken of het mogelijk, nuttig en nodig kan zijn om*
253 *uitzonderingen voor MKB op te nemen ("Onderzoek de mogelijkheden voor MKB*
254 *uitzonderingen in financiële regelgeving")* *nu het onderzoek etc.*

³ Daarbij gaat het in het bijzonder om het detecteren van dergelijke transacties.

⁴ Zie hiervoor ook: Algemene Rekenkamer, Resultaten verantwoordingsonderzoek 2014 Ministerie van Economische Zaken (XIII). 20 mei 2015.

⁵ P57 Eindrapport Regeldruk bij kredietverlening

⁶ Verbreding en versterking financiering mkb. SER, oktober 2014

⁷ <http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act>

298 uitsluitend worden toegestaan als daar prudentiële gronden voor zijn. Aangezien het hier overwegend
299 gaat om Europese regels hebben wij op dit vlak geen adviespunt opgenomen. Wel roepen wij de
300 Minister ertoe op om hier alert op te zijn bij de Europese beleidsvorming en om een dergelijke
301 harmonisatie in Europa te agenderen.

302 Ten slotte zijn er nog enkele bevindingen die betrekking hebben op de regeldruk als gevolg van het
303 toezicht op de kredietverlenende instellingen. Allereerst blijkt dat toezicht nog overwegend is gericht
304 op het fysieke bewaren van gegevens. Gegeven de technologische ontwikkelingen lijkt dit minder
305 belangrijk te zijn geworden en zou de betrouwbaarheid van data hiervoor meer in de plaats moeten
306 komen. In dit opzicht lijkt een moderniseringsslag wenselijk. Dit is mede van betekenis voor de
307 regeldruk omdat hiermee tevens beter wordt aangesloten op de interne bedrijfsprocessen van
308 kredietverlenende instellingen.

309 Een tweede aspect met betrekking tot het toezicht betreft de terugkoppeling op de informatie die
310 kredietverlenende instellingen aan de toezichthouder verstrekken. Kredietverleners willen graag horen
311 of de informatie in goede orde is ontvangen, of de informatie aan de verwachting van de
312 toezichthouder voldoet en welke verbetermogelijkheden toezichthouders zien. Dit rapport blijkt dat
313 de kredietverleners dergelijke feedback niet (of niet op tijd) ontvangen. Voor de gevoelde regeldruk
314 weegt onzekerheid zwaar: een responsieve overheid is daarom van belang.

315 Bovenstaande aspecten komen in zekere mate terug in de leidraden en de beleidsregels die door
316 toezichthouders worden opgesteld. Sowieso blijkt dat de regeldruk die in deze sector wordt gevoeld in
317 grote mate samenhangt met de wijze waarop het toezicht is ingericht. Leidraden en beleidsregels
318 hebben veel impact. Tegen deze achtergrond zou hiervoor standaard een impact assessment moeten
319 worden opgesteld in combinatie met een consultatie.

320 **Wij adviseren om leidraden en beleidsregels van AFM en DNB standaard te voorzien van een**
321 **impact assessment en om hierover ook een consultatieprocedure in te lassen.**

322 Financiële instellingen en adviseurs moeten hun dossiers met een zekere mate van perfectie op orde
323 hebben om te (kunnen) bewijzen dat ze de "ken uw klant"-voorschriften naleven en in het klantbelang
324 handelen. Het risico bestaat dat een goede dossiervorming, of een goede prestatie op het dashboard,
325 zwaarder weegt dan het handelen in het belang van de klant⁹. Het risico bestaat dat slechts een
326 papieren werkelijkheid wordt getoetst. De naleving van eis om in het belang van de klant te handelen
327 kan mogelijk op een minder belastende manier worden getoetst met een steekproefsgewijze controle
328 bij klanten. Dat veroorzaakt minder regeldruk en geeft mogelijk beter zicht op de mate waarin deze eis
329 wordt nageleefd.

330 **Wij adviseren om te onderzoeken of minder administratieve benadering mogelijk is voor het**
331 **toetsen van de naleving van de eis om in het belang van de klant te handelen.**

332

333

⁹ P66 Eindrapport regeldruk bij kredietverstrekking

255 *b. Verstrekking van hypotheek*

256 De Nederlandse hypotheekmarkt werkt met relatief hoge LTV-ratio's en heeft daarbij in het verleden
257 relatief veel "aflossingsvrije"⁸ hypotheek afgesloten. Het geheel van overheidsmaatregelen die de
258 Nederlandse hypotheekmarkt reguleren is mogelijk niet proportioneel. Maatregelen dragen enerzijds
259 bij aan het verminderen van het risico op overkreditering (bijvoorbeeld de afbouw van de maximale
260 LTV van 103 naar 100%). Daar staan echter nog maatregelen tegenover die prikkels bevatten om
261 hoge LTV-ratio's aan te gaan (HRA). Mogelijk zou het minder belastend zijn als eerst ongewenste
262 prikkels worden weggenomen. De grondslagversmaller van de HRA op zou dit punt eerst kunnen
263 worden ingeperkt door de HRA volgens de voorgestelde maxima te beperken.

264 **Wij adviseren om de complexiteit van het stelsel te reduceren door tegengestelde werkende**
265 **prikkels weg te nemen en de regeldruk te verminderen door het wegnemen van fiscale prikkels**
266 **die ongewenst zijn.**

267 Uit het onderzoek van EY blijkt de regeldruk voor hypotheekverstrekkers voor een relatief groot deel
268 wordt veroorzaakt door het beantwoorden van ad hoc uitvragen door (de) toezichthouder(s). Omdat
269 hypotheek langlopende overeenkomsten betreffen, ontstaat een grote variatie in de
270 hypotheekdossiers. Bij zulke variatie kunnen ad hoc uitvragen bewerkelijk worden. De ad hoc
271 uitvragen van toezichthouders nemen nog toe en de verwachting is dat deze activiteiten nog verder
272 zullen toenemen. Minder belastend is het als ad hoc uitvragen voorspelbaar zijn, als instellingen de
273 tijd krijgen om hun interne organisatie op orde te krijgen en hun dossiers op voorhand passend
274 kunnen maken op ad hoc uitvragen.

275 **Wij adviseren om de complexiteit van ad hoc uitvragen te beperken, de voorspelbaarheid van**
276 **deze uitvragen te vergroten en instellingen de tijd te geven om hun interne organisatie aan te**
277 **passen op te toekomstige ad hoc uitvragen.**

278
279 **6. Overige minder belastende opties**

280 De complexiteit van wet- en regelgeving voor kredietverlenende instellingen vloeit deels voort uit het
281 feit dat de grote instellingen mondiale spelers zijn. Dit heeft als gevolg dat deze instellingen niet alleen
282 aan de Nederlandse regels moeten voldoen, maar ook aan Europese en Amerikaanse regels. Kleine
283 verschillen tussen deze "wettensets" maken de interne bedrijfsvoering van de kredietverlenende
284 instellingen niet eenvoudiger. Tegen deze achtergrond is het wenselijk om terughoudend te zijn met
285 het opstellen van Nederlandse eisen die aanvullend zijn op de Europese.

286 Tegelijkertijd lijkt er momenteel een breed politiek draagvlak voor aanvullende Nederlandse regels. Uit
287 het bijgevoegde rapport komen Nederlandse koppen naar voren op het terrein van beloningseisen,
288 vakbekwaamheid en de leverage-ratio. Gegeven de maatschappelijke druk op dit onderwerp is een
289 vuistregel ("geen Nederlandse kop op Europese regels") wellicht op te vatten als obligaats. Niettemin
290 zou het van goed bestuur getuigen als het kabinet (en het Parlement) alleen tot besluitvorming voor
291 dergelijke aanvullende regels zou overgaan als zij ten behoeve van de afweging beschikken over een
292 deugdelijke impact assessment, waarin zowel de baten als de lasten in beeld worden gebracht.

293 **Wij adviseren dat iedere Nederlandse kop op Europese regels voorafgaand aan de**
294 **besluitvorming wordt doorgerekend in een Impact Assessment.**

295 Een ander aspect is dat de gehanteerde definities in verschillende regels kunnen verschillen. Zo wordt
296 het MKB anders gedefinieerd in de CRR dan in de CRD IV. Dergelijke verschillen leiden in de praktijk
297 tot onnodige regeldruk. Daarom zouden definities zoveel mogelijk moeten worden geharmoniseerd, en

⁸ De term "aflossingsvrij" is onjuist en misleidend. Het gaat hier om hypotheek die aan het eind van de looptijd in zijn geheel moeten worden afgelost.

10.2.e. (FM/IBI)

Van: 10.2.e.
Verzonden: dinsdag 21 juli 2015 16:22
Aan: 10.2.e. (FM/IBI); 10.2.e. (FM/IBI)
CC:
Onderwerp: RE: Conceptadvies voor financiën
Bijlagen: 2015jul21 Regeldruk bij kredietverstrekking.doc

Beste 10.2.e.,

Heel veel dank voor de grondige en zorgvuldige en toch heel snelle feedback!
 Het was onze bedoeling om eventuele inhoudelijke punten nog voor de toezending naar het college te kunnen aanpakken.
 Dat hebben we nu kunnen doen.

Dank ook voor jullie tekstsuggesties, die hebben we ook kunnen verwerken. Heel fijn!
 Zie in de bijlage de versie die wij aan het college hebben verzonden.
 Uiteraard bepaalt het college het uiteindelijke advies en de adviespunten.
 We houden en rekening mee dat ons college nog aanpassingen en wellicht ook aanscherpingen wenst.

Vriendelijke groet,

10.2.e.

Inhoudelijk:

- In het stukje onder "too small to comply" hebben we de argumentatie ingekort die de invloed op mkb-kredieten beschrijft.
- In het stukje voorafgaand aan "think small first" hebben scherper geformuleerd dat het om kleine instellingen gaat.
- Beide inleidende teksten bij de adviespunten over eigen vermogen zijn herschreven.
- Beide teksten bij de adviespunten over de uitzonderingen voor mkb zijn herschreven.

11

- De loop van de tekst over gedifferentieerde kredietvergunningen is aangepast.
- We hebben een zin toegevoegd over de belemmering die uitgaat van een toezichtantecedent (anders dan geschiktheid of betrouwbaarheid).

11

Van: 10.2.e. (FM/IBI) [mailto:10.2.e.@minfin.nl]
Verzonden: maandag 20 juli 2015 14:44
Aan: 10.2.e.
CC: 10.2.e. (FM/IBI)
Onderwerp: RE: Conceptadvies voor financiën

Beste 10.2.e.,

Bijgevoegd treffen jullie de opmerkingen die wij nog hebben bij het stuk.
 Er zit een deel tekstuele suggesties in.

Daarnaast toch nog een deel inhoudelijke opmerkingen. Een aantal hiervan ziet nog altijd op een benodigde verduidelijking van context en/of advies.

11

Als jullie m.n. nog naar de inhoudelijke opmerkingen zouden willen kijken voordat het stuk wordt vastgesteld, zou dat fijn zijn.

Voor eventuele toelichting zijn we uiteraard (telefonisch) bereikbaar.

Vriendelijke groeten

10.2.e.

Van: 10.2.e. @actal.nl

Verzonden: maandag 20 juli 2015 8:38

Aan: 10.2.e. (FM/IBI); 10.2.e. (FM/IBI)

CC:

Onderwerp: FW: Conceptadvies voor financiën

Beste 10.2.e.

Bijgaand zoals afgesproken de nieuwe versie van het advies. Deze bespreken wij donderdag 23 juli in de collegevergadering, daarna gaat het advies uit. Dringende zaken horen wij graag zo snel mogelijk, het liefst vandaag, zodat wij dat nog kunnen verwerken voordat we het aan het college sturen (de stukken worden vandaag om 16 uur vastgesteld door de secretaris).

Wij hebben het volgende nog aangepast:

- De tekst onder 'too small to comply' hebben we herschreven;

11

- Er is een 'tot slot' toegevoegd;
- We hebben tekst-, stijl- en taalsuggesties van onze communicatieadviseur verwerkt;
- We hebben zo goed en volledig mogelijk alle suggesties en opmerkingen van jullie meegenomen.

Hartelijke groeten,

10.2.e.

Van: 10.2.e.

Verzonden: zondag 19 juli 2015 13:43

Aan: 10.2.e.

CC:

Onderwerp: Conceptadvies voor financiën

Hoi 10.

Zie bijgaand de nog op punten, komma's, voetnoten en spaties nagelopen versie voor financiën.

(Geen wijzingen in de tekst.)

Deze versie staat ook in het mapje 'laatste versie'.

Dit zou tevens de inputversie kunnen zijn voor de collegevergadering van 23 juli 2015.

Als je het er mee eens bent kunnen we deze naar financiën sturen met de volgende aandachtspunten:

- De tekst onder 'too small to comply' hebben we herschreven;

11

- Er is een 'tot slot' toegevoegd;
- We hebben tekst-, stijl- en taalsuggesties van onze communicatieadviseur verwerkt;
- We hebben zo goed en volledig mogelijk alle suggesties en opmerkingen van financiën meegenomen.
- Ons college heeft het laatste woord, mogelijk worden donderdag nog enkele punten aangepast.

Vriendelijke groet,

10.2.e.

10.2.e. (FM/IBI)

Van: 10.2.e. @afm.nl
Verzonden: dinsdag 6 oktober 2015 14:44
Aan: 10.2.e. (FM/IBI)
CC:
Onderwerp: Opmerkingen bestuur reactie minister Actal advies
Bijlagen: 1. Reactie minister van Financiën op Actal advies.doc

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hoi 10.2.e.

Hierbij in de bijlage de opmerkingen en suggesties die het bestuur vanochtend maakte bij de reactie van de minister op het Actal-advies. Gelukkig zijn het niet veel opmerkingen. Laat het me weten als je nog vragen hebt of onduidelijkheden tegenkomt.

De geel gearceerde passage (POP) was dus al eerder door ons aangepast en aan je doorgegeven.

Verder nog een procesmatige vraag: wanneer is ongeveer de planning dat het stuk naar buiten gaat? Dan ga ik onze woordvoerder even laten bellen met jullie woordvoering om te bekijken wat onze woordvoeringslijn hierover wordt.

En laat je het me weten als er grote wijzigingen plaatsvinden in de lijn die betrekking hebben op AFM-punten?

Dank je,

Groeten 10.2.e.
 10.2.e. - afdeling Strategie, Beleid en Internationale Zaken
 - 10.2.e. @afm.nl

De informatie verzonden met dit e-mailbericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u als niet-geadresseerde dit bericht ontvangt, wordt u verzocht direct de afzender hierover te informeren en het bericht te vernietigen. Gebruik van informatie door onbevoegden, openbaarmaking of vermenigvuldiging is verboden en kan leiden tot aansprakelijkheid. De afzender is niet aansprakelijk wanneer informatie in deze e-mail niet correct, onvolledig of niet tijdig overkomt.

The information contained in this email message is confidential and exclusively intended for the addressee. If you have received this message without being the addressee, you are requested to inform the sender immediately and to destroy the message. Use of the information by unauthorised persons or disclosure or reproduction of such information is prohibited and may lead to liability. The sender will not be held liable if information in this email is transmitted incorrectly or incompletely or if it is not transmitted on time.

10.2.e. (FM/IBI)

Van: 10.2.e. @DNB.NL
Verzonden: dinsdag 13 oktober 2015 11:25
Aan: 10.2.e. (FM/IBI)
CC: 10.2.e. @DNB.NL; 10.2.e. @dnb.nl
Onderwerp: Reactie adviesrapport Actal - aanv commentaar DNB.doc <Encrypted using DNB TLS>
Bijlagen: Reactie adviesrapport Actal - aanv commentaar DNB.doc
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hoi 10.2.e.,

11

Zie hierbij nog een paar opmerkingen van onze kant. Na zorgvuldige lezing, zaten er namelijk nog een paar feitelijke onjuistheden of ongelukkige formuleringen in. Zou jij deze nog willen verwerken in de definitieve versie ?

Alvast bedankt,

Groet
10.2.e.

Met vriendelijke groet / kind regards,

10.2.e.



De Nederlandsche Bank N.V.
Risico Management Toezicht (RMT)

10.2.e.
E 10.2.e. @dnb.nl

(See attached file: Reactie adviesrapport Actal - aanv commentaar DNB.doc)

De informatie verzonden met dit e-mailbericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u als niet-geadresseerde dit bericht ontvangt, wordt u verzocht direct de afzender hierover te informeren en het bericht te vernietigen. Gebruik van informatie door onbevoegden, openbaarmaking of vermenigvuldiging is verboden en kan leiden tot aansprakelijkheid.

De afzender is niet aansprakelijk voor schade die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. De e-mails en eventueel bijgevoegde bestanden zijn volgens een standaardprocedure gecontroleerd op computervirussen. Deze controle kan aanwezigheid van malware, zoals virussen, echter niet geheel uitsluiten.

The information sent in or enclosed with this email is confidential and intended solely for the addressee. If you have received this email but are not the intended recipient, please notify the sender immediately and delete the message. Please be advised that the unauthorised use, disclosure, dissemination or distribution of information is prohibited by law and may entail liability.

The sender cannot be held liable for damage in connection with risks inherent in electronic message transfer. The sender has taken standard precautions to verify no computer viruses are present in this email or any attachments it may contain. However, the presence of malware, such as viruses, cannot be ruled out.

